

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

11. An in eodem die violare plura vota de materia levi sit peccatum mortale, sive materiae sint eiusdem rationis, sive diversae? Ex p. 5. tr. 5. r. 55.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

promissorij & stimanda est secundum qualitatem materia: ergo secundum quod illa magna, vel parua fuerit, talis erit & obligatio. Antecedens probatur, quando enim materia iuramenti promissorij est mala etiam venialiter, nulla est obligatio illud implendi, ergo obligatio non habet se independentem a qualitate materiae promissae & propterea sicut nullum est peccatum non implere iuramentum de re mala, ita solum erit veniale, si fuerit de re quidem bona, sed leui. Confirmatur. In aliis peccatis plerumque habetur ratio leuitatis materiae; igitur & in hoc. Similiter si dicas posse concludi, quod & in assertorio periurio habenda sit ratio leuitatis materiae, negandum est, etsi enim res quae iuratur, fortasse parua sit, non tamen est paruum confirmare mendacium iuramento, quia sic Deus inducitur testis falsitatis, quod non potest non esse magnum. Et ideo, vt dixi, vtramque sententiam probabilem esse puto, & Doctores vtramque tuentes, inuenies apud me ipsum loco cit. ne deseras videre Escobar, qui doctè, vt simpliciter solet, hoc dubium pertractat in tract. de purit. & nobil. probentia, part. 1. q. 6. §. 5. a. n. 40.

RESOL. IX.

An in Voto, & Iuramento non bibendi vinum detur paruitas materiae? Et quid est dicendum, si votum fiat ieiunandi cum pane, & aqua; an sit culpa mortalis semel bibere vinum? Ex p. 5. tr. 5. Res. 37.

§. 1. Casus est practicabilis, & quibusdam visa est res leuis, & ita venialis in tali casu semel bibere. Sed contrarium alij docent, quia obligat inftar praeccepti Ecclesiae de abstinentia ab aliquo esu, cuius transgressio est mortalis semel vescendo; vt semel comedendo carnes die vitata. Id tamen fatendum est, non quacumque vini potari quantitate esse mortale, sed illius paruitatem exulare a mortali. Videtur verò requiri ad mortale tantum vini potari, quantum in vno prandio sufficere posset pro potu communiter ventibus temperate vino. At si esset votum ieiunandi cum pane & aqua, manifestior culpa mortalis esset semel bibere, quia frangeretur id ieiunium, & haec docet Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. c. 12. n. 21.

RESOL. X.

An in voto detur paruitas materiae? Ex p. 3. tr. 5. Res. 36.

§. 1. Duplex est sententia, prior distinguit, si materia parua est partialis, est veniale, vt si quis vouit recitare calculos virgineos, & omittit vnam, vel alteram salutationem Angelicam. At si est totalis materia erit semper mortale, vt si quis vouit recitare semel orationem Angelicam, & non recitat. Ducitur, quia transgressio totius voti habet rationem actus perfecti, & contra excellentissimam Religionis virtutem, cum tamen peccatum veniale sit quid imperfectum. Secunda, quia materia parua dicitur respectu totius, cuius est pars, ergo quoties fuerit totalis, est magna. Hanc sustinent Caiet. 2. 2. qu. 89. art. 7. dub. 1. Armilla ver. iuramentum, n. 12. Tabiena ver. iurare, qu. 10. Nauarr. sum. Hispana c. 12. n. 40. Toledo lib. 4. sum. c. 17. n. 20. & appellat tuiorem Corduba in summa qu. 188.

2. Sed ego absolute docco, etsi materia parua sit totalis transgressionem, voti esse veniale tantum, & probatur, quia promissio rei leuis facta homini non obligat ad sui obseruationem sub peccato mortali, quamuis ipsa res leuis sit tota materia promissionis et

Tom. VII.

go nec facta Deo. Antecedens est manifestum, & consequentia probatur; nam Deus non est regidor exactor suarum promissionum, quam homo. Item materia illius voti quomodocumque sumatur, est res leuis ergo votum de ea omisum tantum obligat ad veniale; & confirmatur: grauitas peccati non est sumenda ex quantitate & necessitate obiecti, vt constat in omnibus praecceptis, si loquamur de grauitate quam habet actus ex natura sua, v. g. in furto grauitas peccati non sumitur ex voluntate furantis, sed ex re ipsa, de qua furtum est. Nam si res furata est grauis, quamuis latro nolit, erit peccatum mortale, & si est leuis, erit veniale. Sed quando votum fit de re leui, ipsa se est parua materia fidelitatis & religionis; ergo tale votum violare ex se non erit peccatum mortale. Vltimo votum est quaedam lex hominis quam quisque sibi ponit ex propria voluntate, ergo non aliter debet obligare, quam si esset lex Ecclesiastica, vel Diuina, sed lex Diuina & Ecclesiastica, etiamsi ex genere suo obligent ad sui obseruationem sub reatu mortalis culpa, nihilominus frangere illas in re leui est tantum peccatum veniale, ergo similiter & votum. Et ita hanc sententiam docet Ledesma in sum. tom. 2. tr. 1. c. 3. dub. 1. Henriquez lib. 5. c. 20. n. 4. in glessa lit. M. cum Sanchez in summa tom. 1. lib. 4. c. 12. n. 5.

RESOL. XI.

An in eodem die violare plura vota, de materia leui sit peccatum mortale; siue materiae sint eiusdem rationis, siue diuersae? Ex p. 5. tr. 5. Res. 55.

§. 1. Afirmat Sanchez in summa tom. 1. lib. 1. c. 4. num. 16. existimat enim materias leues votorum multiplicium pro eodem die obligantium continuari moraliter, & in vnam coalescere, ac proinde culpam esse lethalem omittente notabilem quantitatem illo die, siue materiae sit eiusdem rationis, siue diuersae, vt si alterum votum sit recitandi, alterum elemosynae. Ducor quod etsi diuersa numero sint vota, ad obligatio voti vnus rationis est, & eadem ratione ad Religionis virtutem spectat, eiusque praecceptum quod in re notabili tunc violatur. Sicut qui homini promitteret magnam pecuniae quantitatem diuersis promissionibus, vel diuersa obsequia, singulis tamen vicibus quid modicum, peccaret mortaliter non implens in notabili quantitate, perinde ac si vnica promissione rem notabilem pollicitus non staret promissis. Quia omnes illae promissiones numero diuersae pertinent ad eandem iustitiae obligationem, nec est simile de diuersis illis praecceptis in festo concurrentibus, quia cum diuersae omnia rationis sint, non possunt materiae continuari, nec est idem in casu quem numero praecedenti tetigi, quando votum rei modicae est in diei honorem, ac propositum est semper illud omittendi, quia votum numquam coniunctim obligat ad totam illam propositi materiam, eo quod materiae modicae nunquam in eandem diem, idemve tempus confluant, sed transacta die quaelibet cessat, & ideo cum propositum feratur in illam, vt ex voto debitam, at ex hoc tantum debeatur pro singulis diebus, & semper sub veniali, propositum non fertur in materiam grauem. At in nostro casu materia illa grauis ex diuersis votis confluens eadem die obligat, ergo, &c.

2. Sed contrariam sententiam probabilem etiam esse puto, & ita colligitur ex Suarez de Relig. lib. 5. de votis, cap. 5. num. 11. & 12. vbi affirmat, si promissisti singulis horis eleuare mentem ad Deum, vel quoties Missam audires nihil leue ex illa omittere, etsi toto die non eleuares mentem ad Deum, & in pluribus Missis leue quid omitteres, numquam te peccatum mortaliter,

Sup. hoc supra in tr. 3. Res. 2. §. 1. in fine, & seq.

Sup. hoc ex doctrina §. Sed quid ref. annot. praec.

taliter, & reddit rationem, quia vna materia cum alia non obligatur, secus verò si promississet recitare Officium diuinum integrè, & in prima omittentes Pfal- mum, in Tertia, & sic in singulis Horis, quia omnes il- lã Horã vnum Officium diuinum constituunt, & om- nes illa omissiones in vnum adunantur. An in supra- dicto casu illa vota non vniuntur in aliquo tertio, sed quodlibet ex illis est, separatim & distinctum, ergo violatio vnius non potest argere violationem alterius. Neque obstat illa vota vni in virtute Religionis, nam etiam si omisisses Dominicis singulis Dominicam orationem recitare, & multis diebus omitteres, non peccares, quia est omnes illa recitationes aduersus Religionis virtutem sunt, quia tamen inter se non vniuntur, ideo grauius virtus Religionis non læditur, sed omnia illa vota etsi sint vno die implenda, non ta- men vniuntur inter se, sed ita distincta sunt ac si quod- libet illorum quolibet distincto die præstandum esset, quod exinde probatur, quia quodlibet votum in spe- ciale reuerentiam & honorem alicuius Sancti, vel mysterij diuini factum est, in quo aliud votum non con- uenit, ergo sunt inter se omnino disparata, ergo non peccas mortaliter, esto omnia illa omittas. & hæc om- nia docet Castrus Palus 1.1. r. 2. punct. 9 § 4. n. 11. Vnde, vt dixi, vtramque sententiam probabilem esse puto.

RESOL. XII.

pro prima An possit quis in materia leui uouere sub obligatione le-
thali?
diffic. huius tituli, & do-
ctrina eius
in ref. seq. §
2. ante me-
diū, vers.
Notandum

Et quid est dicendum, si Confessarius pro mortalibus im-
ponat leuem penitentiam, & in ea intendat sub mor-
tali obligare?
Et adducitur, quod quantumcumque velit legislator ad
mortale obligare si materia sit exigua, attentis circum-
stantiis, non obligabit ad mortale? Ex p. 5. tr. 5. Ref. 50.

Sup. hac dif-
fic. & peni-
tentia in ro.
1. r. 6. ref. 6.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Fagundez
præc. 2. lib. 3. cap. 3. num. 15. vbi sic ait. Sed
quid si Confessarius pro mortalibus imponat leuem
penitentiam, & in ea intendat sub mortali obligare?
Respondet in primis id nunquam esse de eo prælu-
endum, nisi forte id exprimat, ac intimet penitentem;
si tamen id intimet existimo sub mortali obligare, quia
iam huiusmodi præceptum non habebit vim obligandi
ex quantitate, & grauitate penitentiae iniunctæ, sed ex
intentione iudicis illud imponentis; sic qui uouit vo-
tum de re minima, aut iuramentum promissorium effi-
cit de eadem re minima, non obligatur ad illius imple-
tionem sub mortali, nisi fit ex speciali intentione sub
mortali uoluerit obligare, totum enim id negotium
pendet ex voluntate & intentione uouentis, & sicut
actus humani intentionem agentium effugere non
possunt, sic nec illam egredi. Ita ille.

2. Sed contrariam sententiam ego teneo, nam, vt
docet Reginaldus 1. 1. lib. 15. c. 6. n. 42. Sanchez in sum.
1. 1. lib. 1. c. 4. n. 4. ex multis quantumcumque velit legi-
slator ad mortale obligare, si materia sit exigua, atten-
tis circumstantiis non obligabit ad mortale; & hoc est
verum, siue materia leuis sit totalis materia legis, siue
partialis, nam est eadem proportio, & ratio sicut in lege
naturali idem reperitur, etenim lex non mentiendi, vt
dixi, per se obligat tantum sub veniali, & eodem modo
obligat lex non furandi in materia leui, licet in priori
lege materia leuis totalis sit, in posteriori autè partia-
lis, & solum est differentia, quod in priori lege obliga-
tio est per se ex genere legis, in posteriori verò solum
ex accidenti, & in tali individuo; ergo idem cum pro-
portione in lege humana obseruandum est. Et fortasse
auctores relati pro prima sententia contrarium non

Sup. hoc in
ref. seq. § 2.
ad medium,
vers. sicut il-
lic, & in
com. 6. tr. 1.
ref. 58. Ita
que, & in to.
7. r. 1. ref.
11. §. No-
tandum
in principio
& ne deferas
legere ref. &
§ 8. not. 1.
dicti §.

senferunt, cum enim dicunt intentionem Legislatoris
sufficere, intelligendi sunt de intentione rationabili &
iusta, nam illa erit commensurata materia, & ideo si
fuerit de obligatione sub mortali, supponet materiam
capacem talis obligationis. Sicut communiter Doctores
intelligunt dictum illud 1. 1. ff. de const. Præc.
Quod Principi placuit, legis habet vigorem, utique
de placito rationabili & iusto. Hoc supposito sic argu-
mentor. Legislator in materia leui non potest obligare
ad mortale, sed votum obligat ad instar legis, vt docet
Caietanus in 1. 2. q. 88. art. 3. Sotus de inst. lib. 7. quaest.
2. art. 1. Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 11. n. 31. Valen-
tia tom. 2. disp. 6. quaest. 6. punct. 4. & alij. Ergo neque
uouens in materia leui potest se obligare ad mortale.
Et ideo hanc sententiam docet in terminis Ioannes
Sancius in selectis disp. 15. n. 15. Valquez in part. 2. tom.
2. disp. 158. c. 4. n. 34. Sotus de inst. lib. 7. q. 2. art. 1. Le-
desma in sum. tom. 2. r. 10. c. 3. dub. 2. Et ego ipse cum
Sanchez Societatis Iesu in 3. part. r. 5. ref. 24.

RESOL. XIII.

An si quis uouerit se quotidie recitare B. Virginis Mater-
nostræ, & Aue Maria, uel vnum Salue, & per annum,
u. g. non recitet, peccet mortaliter?
Et notatur, quod in tali casu uouens istam materiam
paruam, non potest se obligare sub mortali in recita-
tione dictæ materie leuis.
Etiāque aduertitur, quod doctrina prædicta questionis
non ualet in casu, quod uouisti singulis dare paruam
elemosynam, quia pluries omittendo istam paruam ele-
mosynam, si deuenisti ad materiam grauem, tenetur ad
restitutionem.
Etiāque inferitur, an præceptum Prælati in re leui, & in
ordine ad bonam gubernationem obliget sub solo pecca-
to veniali, nam esse intolerabile, si posset Prælatus in
omni materia, etiam leuissima obligare sub peccato
mortali? Ex p. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 24.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Zemel in part. 2. quaest. 1.
88. art. 4. dub. penult. Sayrus in Clauis Regi-
lib. 2. c. vlt. n. 21. Valencia tom. 3. disp. 6. quaest. 6. punct. 4.
Malderus in 2. 2. r. 10. c. 5. dub. 4. quaest. 1. in fine, & Tan-
nerus in 2. 2. disp. 5. dub. 3. num. 38. est enim hæc vna
quædam vnius voti materia, & que grandis.

2. Sed contrariam sententiam esse probabilem do-
cet idem Tannerus, & illam tenet Sotus de inst. lib. 7.
quaest. 2. art. 1. Aragon. in 2. 2. quaest. 88. art. 3. Ioannes de
la Cruz in direct. part. 1. præc. 2. art. 2. dub. 4. concl. 1. &
nouissimè Villalobos in summa, tom. 2. r. 10. §. 1. diffi-
3. n. 3. vbi sic ait. [Se inferre, que el que dexo de rezar
todo el año vna Aue Maria, que hauiá prometido de
rezar cada dia, no llego à pecar mortalmente, porque
muchos pecados veniales, no hazen vn mortal.] Igitur
illæ paruæ materie non possunt coalescere in vnum,
& efficere notabilem quantitatem materie magnæ.
Notandum est etiam, quod in tali casu uouens mate-
riam istam paruam, non potest se obligare sub mortali
in recitatione dictæ materie leuis. Sic Villalobos obi-
suprà, cui addit Sanchez in summa, 10. 1. lib. 4. r. 12. n. 6.
& alios penes ipsum, sicuti legislator non potest se
obligare sub mortali in materia leui. Et ita docet Ioa-
nez de la Cruz vbi supra, vnde inferit præceptum Præ-
lati in re leui, & in ordine ad bonam gubernationem
obligare sub solo peccato veniali. nam esset intolerabile,
si posset Prælatus in omni materia, etiam leuissi-
ma, obligare sub peccato mortali. Ita ille, quod tene
tamen non procedere in casu quo uouisti singulis dare
paruam elemosynam, nam si pluries omittendo istam
paruam